

EVROPSKÝ PARLAMENT

2009 - 2014

Dokument ze zasedání

1. 2. 2010

B7-0065/2010

NÁVRH USNESENÍ

předložený na základě prohlášení Komise

v souladu s čl. 110 odst. 2 jednacího řádu

o zprávě o pokroku Bývalé jugoslávské republiky Makedonie za rok 2009

Zoran Thaler

za Výbor pro zahraniční věci

Usnesení Evropského parlamentu o zprávě o pokroku Bývalé jugoslávské republiky Makedonie za rok 2009

Evropský parlament,

- s ohledem na závěry předsednictví přijaté na zasedání Evropské rady v Soluni ve dnech 19. a 20. června 2003, na němž bylo všem západobalkánským zemím přislíbeno, že mohou přistoupit k Evropské unii,
- s ohledem na rozhodnutí Evropské rady ze dne 16. prosince 2005 udělit Bývalé jugoslávské republice Makedonii status kandidátské země pro členství v EU a na závěry předsednictví přijaté na zasedání Evropské rady ve dnech 15.–16. června 2006 a 14.–15. prosince 2006,
- s ohledem na prozatímní dohodu mezi Řeckou republikou a Bývalou jugoslávskou republikou Makedonií z roku 1995,
- s ohledem na zprávu Komise o pokroku Bývalé jugoslávské republiky Makedonie za rok 2009 a na sdělení Komise nazvané „Strategie rozšíření a hlavní výzvy na období 2009–2010“¹ ze dne 14. října 2009,
- s ohledem na závěry šestého zasedání Rady pro stabilizaci a přidružení EU–Bývalá jugoslávská republika Makedonie, které se konalo dne 27. července 2009,
- s ohledem na doporučení Smíšeného parlamentního výboru EU–Bývalá jugoslávská republika Makedonie ze dne 31. března 2009,
- s ohledem na dohodu mezi EU a Bývalou jugoslávskou republikou Makedonií ze dne 18. září 2007 o zpětném přebírání osob a na nařízení Rady č. 1244/2009 ze dne 30. listopadu 2009², přijaté dne 1. prosince 2009, kterým se mění nařízení (ES) č. 539/2001 ze dne 15. března 2001, kterým se stanoví seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci musí mít při překračování vnějších hranic vízum, jakož i seznam třetích zemí, jejichž státní příslušníci jsou od této povinnosti osvobozeni,
- s ohledem na rozhodnutí Rady 2008/212/ES ze dne 18. února 2008³ o zásadách, prioritách a podmínkách přístupového partnerství s Bývalou jugoslávskou republikou Makedonií,
- s ohledem na závěry zasedání Rady ve složení pro obecné záležitosti a zahraniční věci ve dnech 7. a 8. prosince 2009,
- s ohledem na čl. 110 odst. 2 jednacího řádu

¹ KOM(2009)0533.

² Úř. věst. L 336, 18.12.2009, s. 1.

³ Úř. věst. L 80, 19.3.2008, s. 32.

- A. vzhledem k tomu, že proces rozšiřování je přínosem jak pro přistupující země, tak pro Evropskou unii jako celek,
 - B. vzhledem k tomu, že možnost integrace do EU má pozitivní vliv na reformy v oblasti Západního Balkánu a přispívá k větší stabilitě, míru a prosperitě tohoto regionu,
 - C. vzhledem k tomu, že boj proti korupci v každé zemi, která chce vstoupit do EU, je důležitou prioritou agendy EU při rozšiřování,
 - D. vzhledem k tomu, že Bývalá jugoslávská republika Makedonie pokračuje v reformním procesu a vstoupí do Evropské unie, jakmile splní všechna kodaňská kritéria,
1. vyjadřuje uznání Bývalé jugoslávské republiky Makedonii za pokrok dosažený od poslední zprávy o pokroku; s uspokojením konstatuje, že na základě tohoto pokroku doporučila Komise zahájení přístupových jednání; vyzývá Radu, aby bez dalšího prodlení na summitu v březnu 2010 potvrdila doporučení Komise, a očekává, že jednání budou zahájena v blízké budoucnosti;
 2. zdůrazňuje, že jasně stanovená, konkrétní a správně načasovaná perspektiva členství v EU je i nadále hlavní hybnou silou procesu reform v zemích tohoto regionu, a zejména v Bývalé jugoslávské republice Makedonii; dále připomíná, že pokrok bez překážek na cestě k členství v EU má zásadní význam pro zajištění politické stability, což je společný cíl, na němž se obecně shodují političtí aktéři i jednotlivé etnické skupiny v zemi;

Politický vývoj

3. vítá široký konsenzus mezi vládou a opozičními stranami o směřování země ke členství v EU; s uspokojením konstatuje, že tento konsenzus a lepší politický dialog urychlily přijetí právních předpisů týkajících se začlenění do EU; zdůrazňuje však, že je důležité, aby byly účinně uplatňovány; vítá skutečnost, že velká většina obyvatelstva podporuje proces přistoupení k EU, a je tudíž odhodlána provést nezbytné reformy;
4. vítá pokrok, který země učinila v boji proti korupci, zejména v přijímání právních předpisů týkajících se financování politických stran; konstatuje však, že korupce, která je častým problémem zemí v této oblasti, je stále velmi rozšířená a k jejímu vymýcení je třeba podniknout další různé kroky;
5. připomíná, že základem demokratického státu je dobře fungující parlament, který plní úlohu zákonodárce a vykonává dohled nad činností vlády; v tomto ohledu vítá přijetí zákona o národním parlamentu, který výrazně zlepšuje jeho fungování; poukazuje na to, že je třeba ještě více zlepšit fungování parlamentu a posílit úlohu opozice, a to úpravou jednacího řádu parlamentu podle osvědčených evropských postupů; vyjadřuje politování nad rozhodnutím jedné z politických stran nadále se neúčastnit činnosti parlamentu a naléhavě vyzývá všechny politické strany, aby usilovaly o nalezení obecně přijatelného řešení, jež by vedlo k obnovení normální práce v parlamentu;
6. vyjadřuje makedonským orgánům uznání za průběh prezidentských a místních voleb, které představovaly pokrok ve srovnání s parlamentními volbami v roce 2008; s uspokojením konstatuje, že volby splňovaly většinu mezinárodních norem, a vyzývá

vládu, aby pokračovala v realizaci zbývajících doporučení OBSE/ODIHR, zejména v aktualizaci seznamu voličů, zajišťování rovného přístupu ke sdělovacím prostředkům stranám a kandidátům a v důsledném provádění ustanovení o financování politických kampaní; upozorňuje na velké množství hlášených případů nátlaku a zastrašování voličů, zejména státních zaměstnanců, kterými je třeba se zabývat; vítá skutečnost, že některé osoby, které se tohoto jednání dopustily, byly postaveny před soud, a očekává, že zbývající činy budou vyšetřeny a jejich pachatelé soudně stíháni;

7. zdůrazňuje, že je velmi důležité zlepšit mezietnické vztahy a zaručit práva příslušníkům všech etnik na základě dalšího plnění ochridské rámcové dohody, která je základem vztahů mezi etnickými skupinami v zemi; vyzývá všechny komunity a jejich vedoucí představitele, aby respektovali problémy jiných skupin a aby se zejména zdrželi používání pobuřujících slov a provokativní symboliky, které znevažují postavení ostatních etnických skupin; kromě toho zdůrazňuje význam vzdělání v integračním procesu a v této souvislosti vyzývá orgány, aby na školách postupně zrušily etnicky oddělené směny;
8. upozorňuje zejména na probíhající proces decentralizace, který je důležitým krokem k lepšímu fungování země a ke zlepšování vztahů mezi etnickými skupinami; zdůrazňuje, že v zájmu úspěšného dokončení tohoto procesu musí být obcím poskytnuto dostatečné množství finančních prostředků na plnění nových úkolů a musí se posílit jejich schopnost provádět přenesené pravomoci;
9. zdůrazňuje, že přístup občanů k spravedlnosti je nezbytným prvkem právního státu; v tomto ohledu vítá pokrok dosažený v oblasti soudnictví a závazek vlády pokračovat v reformách, který se projevil mimo jiné i ve zvýšení financování soudů a státního zastupitelství; zdůrazňuje význam dodržování zákonů a vyzývá orgány, aby nadále posilovaly nezávislost soudců a zajistily jejich nestrannost; konstatuje, že počet neuzavřených soudních případů se snižuje, a vyzývá orgány, aby i nadále zlepšovaly výkonnost systému a ve vzrůstající míře dodržovaly lidská práva při vyšetřování a soudních řízeních; dále vyzývá k urychlenému přijetí zákona o právní pomoci;
10. bere na vědomí pokrok v reformě fungování veřejné správy obecně, zejména přijetí zákona o státních zaměstnancích; vyzývá orgány, aby zajistily dodržování zákona a zastavily nezákonné povyšování zaměstnanců a najímání dočasného personálu;
11. vítá pokrok, jehož bylo dosaženo při reformě policie, a vytvoření nového systému kariérního postupu, který přispívá k její depolitizaci; vyzývá orgány, aby pokračovaly v reformách s cílem zajistit účinné demokratické mechanismy pro dohled nad policií a předcházet chybnému postupu policie a zneužívání jejích pravomocí;
12. naléhavě vyzývá orgány, aby i nadále podporovaly rozvoj nezávislých a různorodých sdělovacích prostředků, které nejsou ovlivňovány politikou; zdůrazňuje potřebu neustálého posilování svobody sdělovacích prostředků, a to uplatňováním evropských standardů a zlepšováním transparentnosti;
13. vyzývá orgány, aby vypracovaly protidiskriminační strategii zaručující rovnoprávnost všech osob bez ohledu na jejich etnický původ, pohlaví, věk, náboženské vyznání, sexuální orientaci nebo postižení a aby za tímto účelem přijaly veškeré nezbytné právní předpisy; zdůrazňuje, že je zapotřebí rázného postupu ve snaze zlepšit situaci žen a dětí

a chránit je před domácím násilím;

14. vyzývá vládu, aby nadále usilovala o zvýšení účasti žen na politickém životě, která je v současné době omezená; vítá přijetí pozitivních opatření, která vedla k širšímu zastoupení žen v národním parlamentu; domnívá se však, že bude ještě zapotřebí vyvinout další úsilí zejména s cílem zvýšit účast žen na politickém životě na místní úrovni;
15. vítá zřízení nového institucionálního rámce pro výbory pro rovné příležitosti a doufá, že těmto výborům budou přiděleny odpovídající zdroje a dány jednoznačné mandáty;
16. konstatuje, že přes přijetí politiky zaměřené na boj proti domácímu násilí je toto násilí podle názoru Komise i nadále problematickou oblastí; s potěšením konstatuje, že byla rozšířena definice znásilnění v trestním právu, což bude znamenat vyšší stupeň ochrany žen;
17. vyzývá v této souvislosti všechny obce, aby podepsaly memoranda o spolupráci k provádění činností v rámci programu integrace Romů v období 2005–2015 a strategie pro Romy, a to s cílem řešit romskou problematiku na místní úrovni a ve spolupráci s vládními institucemi; vyzývá makedonské orgány, aby zvýšily přiděly finančních prostředků na provádění operačních plánů v rámci vnitrostátního akčního plánu pro romské ženy;
18. zdůrazňuje důležitou roli, kterou sehrávají organizace občanské společnosti při probíhající transformaci společnosti, a to nejen při reformách a v boji proti korupci, ale se stejným významem i ve vztazích mezi etnickými skupinami a při monitorování situace v oblasti lidských práv; upozorňuje na to, že tyto činnosti by měly být přiměřenou měrou podporovány nástrojem předvstupní pomoci, a to jak ve Skopje, tak na ostatním území;

Hospodářská a sociální situace

19. vyjadřuje vládě uznání za přijetí makroekonomických politik, jejichž cílem je zmírnit negativní dopady celosvětové finanční a hospodářské krize; obává se, že dopad finanční krize na Makedonii ještě zhorší permanentně vysokou míru nezaměstnanosti a zbrzdí snahy o její snížení; zdůrazňuje, že orgány by měly udělat maximum pro to, aby ochránily zranitelné skupiny společnosti před důsledky krize;
20. blahopřeje Makedonii k lepšímu umístění v nejnovější zprávě Světové banky nazvané „Doing Business 2009“; zdůrazňuje však, že postupy pro registraci firem a ochrana vlastnických práv se stále dostatečně nezlepšily a že vzdělávací systém nemá dostatek finančních prostředků na to, aby připravoval lidské zdroje, které jsou nutné pro rozvoj ekonomiky;
21. upozorňuje na nedávný protest odborů proti vládou navrhovaným změnám pracovního práva, které by mohly omezit práva a svobody pracovníků; vyjadřuje vážné znepokojení nad postavením pracovníků, zejména žen v textilních továrnách; upozorňuje na to, že rovné zacházení se ženami a rovné pracovní příležitosti jsou úhelným kamenem prosperující a konkurenceschopné ekonomiky;
22. domnívá se, že i když sladění právních předpisů v oblasti životního prostředí mírně

pokročilo, je třeba podstatně zlepšit jejich uplatňování na místní úrovni; opakuje svou výzvu k účinnému sledování kvality a hladiny vody v pohraničních jezerech Ochrid, Prespa a Dojran a také v řece Vardar; vyzývá k užší přeshraniční spolupráci při řešení problémů v oblasti životního prostředí na základě standardů EU a vítá v tomto ohledu iniciativy na regionální úrovni, jako např. nedávno uskutečněnou schůzku předsedů vlád Řecka, Bývalé jugoslávské republiky Makedonie a Albánie;

23. s ohledem na význam těchto ekosystémů požaduje, aby byly v rámci udržitelného rozvoje učiněny účinné kroky s cílem odstranit negativní dopady lidské a hospodářské činnosti na tyto ekosystémy, a to především na ohrožené druhy a celkový stav zranitelných biotopů; zdůrazňuje v této souvislosti, že zpoždění při výstavbě čistíren odpadních vod ve všech městských aglomeracích, menších městech a průmyslových podnicích jsou velmi znepokojivá;
24. naléhavě žádá orgány, aby začaly investovat do údržby a modernizace železniční sítě, která je z ekologického i ekonomického hlediska možnou alternativou silniční sítě a má zásadní význam pro obnovení seriózní spolupráce na regionální úrovni; vyzývá Makedonii, aby svůj dopravní systém lépe propojila se systémy sousedních států, zejména pokud jde o veřejný sektor, a žádá Komisi, aby k tomuto účelu poskytla nezbytnou technickou a finanční pomoc v rámci nástroje předvstupní pomoci (NPP);
25. blahopřeje vládě Bývalé jugoslávské republiky Makedonie k pokroku, kterého dosáhla při přípravě na převzetí správy finančních prostředků z NPP; s uspokojením konstatuje, že proběhla akreditace vnitrostátních orgánů pro složky NPP týkající se regionálního rozvoje, rozvoje lidských zdrojů a rozvoje venkova; vyzývá vládu této země a Komisi, aby urychlily práci, která je ještě nutná ke svěření správy složek NPP týkajících se pomoci při přechodu a budování institucí a přeshraniční spolupráce; zdůrazňuje význam NPP jako důležitého nástroje, který má zemi pomoci při přípravě na budoucí členství v EU;

Regionální otázky

26. blahopřeje zemi k tomu, že splnila všechna kritéria pro liberalizaci vízového režimu, v důsledku čehož jí byl podle nařízení Rady 1244/2009 povolen od 19. prosince 2009 bezvízový styk; vyjadřuje uznání vládě za regionální odpovědnost, kterou projevila tím, že orgánům Bosny a Hercegoviny nabídla své zkušenosti klíčového zprostředkovatele při vyjednávání vízových otázek;
27. vítá účast země v civilních a vojenských misích EU a také její souhlas s většinou prohlášení a společných postojů EU; bere na vědomí nedávné navázání diplomatických vztahů s Kosovem a uzavření dohody o fyzickém vymezení hranice, která je zásadním přínosem ke stabilitě v regionu;
28. připomíná, že v souladu s příslušnými závěry zasedání Evropské rady konaného ve dnech 19. a 20. června 2008 a závěry zasedání Rady pro všeobecné záležitosti a zahraniční věci konaného ve dnech 7. a 8. prosince 2008 a 8. prosince 2009 zůstává udržování dobrých sousedských vztahů, včetně vyjednaného a oboustranně přijatelného řešení problému s názvem země, záležitostí zásadního významu;
29. vítá v této souvislosti nové, příznivější klima ve vztazích mezi vládou Bývalé jugoslávské

republiky Makedonie a vládou Řecka po posledních volbách v Řecku, a zejména nedávné schůzky předsedů vlád obou těchto zemí; vyzývá obě země, aby znásobily své úsilí na nejvyšší úrovni a našly pod záštitou OSN oboustranně uspokojivé řešení problému s názvem země, a zdůrazňuje, že Evropská unie by měla být připravena se tohoto vyjednávání účastnit; se znepokojením poukazuje na používání historických argumentů v současné diskusi, včetně nedávného jevu tzv. „antikvizace“, který představuje riziko zvýšení napětí ve vztazích se sousedními státy a vytváří nové vnitřní rozdělení;

30. vítá iniciativu nové řecké vlády, která navrhuje rok 2014 jako symbolické a motivující cílové datum přistoupení západobalkánských zemí k EU; vyzývá v této souvislosti vlády zemí v tomto regionu, aby se s upřímnou snahou podílely na splnění tohoto ušlechtilého cíle;
31. zdůrazňuje důležitost smíření a porozumění v regionu, které jsou nedílnou součástí evropských hodnot a principů, a vybízí Bývalou jugoslávskou republiku Makedonii a její sousední země, aby se aktivně zapojily do vytváření a provádění opatření k budování důvěry v oblasti vzdělávání a přeshraniční spolupráce a do práce na jednotném výkladu dějin; vyzývá orgány Bývalé jugoslávské republiky Makedonie a jejich sousedních zemí, aby se zdržely akcí a prohlášení, které by mohly mít na tyto snahy negativní dopad; poznamenává, že společné oslavy historických událostí sdílených se sousedními členskými státy EU přispívají k lepšímu pochopení dějin a k udržování dobrých sousedských vztahů;
32. vyzývá orgány Bývalé jugoslávské republiky Makedonie, aby přijaly opatření nutná pro odrazování od „nenávistné rétoriky“ vůči sousedním členským státům EU ve sdělovacích prostředcích a od podobných vyjádření ve školních učebnicích;
33. vyzývá Bývalou jugoslávskou republiku Makedonii a její sousední země, aby přispívaly k politické kultuře založené na vzájemném respektu, porozumění, důvěře a toleranci; zdůrazňuje v tomto ohledu primární odpovědnost politiků a sdělovacích prostředků;
34. zdůrazňuje klíčovou odpovědnost vlád v regionu za mír, bezpečnost a stabilitu a také důležitou roli, kterou v tomto směru hrají instituce EU, a naléhavě je vyzývá, aby pečlivě zvažovaly důsledky svých rozhodnutí a kroků; je v této souvislosti znepokojen tím, že Rada odložila rozhodnutí o dalších krocích v procesu rozšiřování v případě Bývalé jugoslávské republiky Makedonie, což s sebou nese jak riziko zostření mezietnického politického napětí v zemi, tak riziko negativních důsledků pro stabilitu v regionu;
35. pověřuje svého předsedu, aby toto usnesení předal Radě, Komisi, vládám a parlamentům členských států a vládě a parlamentu Bývalé jugoslávské republiky Makedonie.